

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.

Előfizetési ára: Egy év 8 katonai, 10 katonai katonai négyévesre 2 katonai.

Egyes szám ára általában nem 20 fillér

Felolós szerkesztő és kiadó:

DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dink Nándor könyvnyomdája Czel dömőkön, ide tartoznak a szellőmi roszkó közlemények, hirdetések, mindennemű pénzületek.

Felső gazdasági iskolákat!

A háború nemcsak a haditechnika mérközése hanem a gazdasági erők is.

Ezt a tényt már sokan leszögezték a háború eddigi folyama alatt, és ez valóban be is bizonyosodott.

A hadsereg munkáját erős energia mennyiségét feltételező igen nagy mértékben betolyasolja a hinterland gazdasági ereje, munkája és őrtudata.

Igen természetes tehát, hogy a legnagyobb érdeklődéssel és figyelemmel kell kísernünk minden vonalon a gazdasági kérdéseket és miután már ma latszanak az előjelei annak, hogy a háború után is fokozott gazdasági munkára lesz szükségünk azért, hogy a magunk részére megfelelő pozíciót biztosítsunk, gondoskodnunk kell már most arról, hogy a háború után is folyvást, erősen álljunk szemben minden feladattal.

Mint mindennek, úgy a gazdasági erőnek és a gazdasági munkának is az alapja az oktatás. Éppen ezért tehát fokozottabb figyelemmel kell lennünk a mai helyzetben a gazdasági oktatásra. Ma is vannak már gazdasági iskolák, ma is részesülnek azok, akik akarják, bizonyos irányu gazdasági oktatásban, azonban mi nem tartjuk elegendőnek a mai hívját és a mai erejét a gazdasági iskolázásnak. A kuluszminiszter éppen a legutóbbi hetekben becsatolt ki egy rendeletet, amelyben azt kívánja, hogy az elemi iskolákban tanítás közben a tanítók foglalkozzanak tobbat a gazdasági vonatkozásokkal és szempontokkal. Sőt ugyanezkor és ebben a rendeletben azt is előrendelte, hogy gazdasági kerteket állítanak fel az elemi iskolákkal kapcsolatban.

Ez a rendelet, mely a gazdasági oktatásról szól, az országban egy-

gazdasági természetű műveltség, a gazdasági tudás és érdeklődés; már a a legfiatalabb kortól kezdve meggyökereződnek az ifjú, most nevelkedő nemzedékekben. Azonban az az oktatás, amit az elemi iskola adhat e téren, nem elegendő és nem megfelelő, azokhoz a nagy feladatokhoz, amiket a háború utáni évek az országra róni fognak.

Minden társadalmi osztálynak, minden társadalmi szakmának az ereje attól függ, hogy mennyi és milyen hívoju iskolákkal rendelkezik. A nemzetgazdaság és általában a gazdaság a legfőbb alkotóeleme az ország erejének, tehát mindezenfelől igen nagy szükség van arra, hogy a legnagyobb mértékben ellássuk iskolákkal.

Az ország legteljesebb érdeke kívánja, hogy a gazdasági oktatás minél szélesebb körű, minél hatásosabb és minél magasabb legyen. Ezt egyedül az elemi iskolákban és a polgári iskolákban felvállról kezelt gazdasági szempontokkal és gazdasági vonatkozásokkal elérni nem lehet.

Meg kell szerveznünk a legteljesebb alapossággal a gazdasági oktatást a legalsóbb fokról a legfelsőbb fokig.

Ezt a legfelsőbb fokot pedig a legteljesebb alapossággal és a legteljesebben kell megcsinálnunk.

Felső gazdasági iskolát kell tehát szerveznünk az ország gazdasági tanulmányokat végző fiatal részére. Ennek a felső gazdasági iskolának rendelkeznie kellene mindazokkal a jogokkal, amikkel a gimnázium rendelkezik, mert csak e révén tudunk valóban művelt és értékes gazdasági középiskolát, valóban hasznos gazdasági nevelni az országnak.

A gazdasági oktatás a velejáró ol-

gatosítások, az országban egy-

csak így tudjuk elérni, hogy a háború utáni nehéz esztendőkből valóban intelligens munkaerőkkel rendelkezzen a gazdaság.

Ha e gazdasági felsőiskolát felállítjuk, akkor ezzel megoldottuk a háború utáni idők legnehezebb problémáinak egyikét, azt hogy miképen teremthetünk komoly és értékes gazdasági osztályt, amely képes lesz a nagy feladatok megoldására.

Statárium.

Röviden megemlékeztünk lapunk múlt számában a pozsonyi hátezerparancsnokság területére elrendelt statáriális állapotról. A rendelet a napokban leérkezett az illetékes vármegyék útján a járási főszolgabírói hivatalokhoz is, amelyek azonnal gondoskodtak annak közhírré tételéről is. Mihezertartás céljából a rendeletet egész terjedelmében alább közöljük.

A pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokságnak és a honvédkerületi parancsnokságnak a rögtönítélő eljárás kihirdetésére vonatkozó parancsát alábbiakban közölve felhívom, hogy azt a legszélesebb körben városokban falragaszok útján, községekben dobszó vagy más szokásos módon közhírré tegyék oly módon, hogy arról minden egyes ember közvetlenül tudomást szerezhesse. Ezenkívül miután 2 hetenként a vármegye közbiztonsági állapotára vonatkozólag jelentse be, hanem címetektől mindehő 1-ére és 15-ére sürgetés nélkül elvarom a jelentést a közbiztonsági állapotokról, különös figyelemmel a hadifogságból hazatért katonák viselkedésére és általán a lakosságra gyakorolt befolyásaitra. A pozsonyi katonai parancsnokság f. hó 9-án kelt 141 sz. parancsa és f. június hó 7-én 13349/Ir

eln. sz. parancsa szerint a bűnvádi perrendtartás 433. §-a értelmében a függelemsértés, fegyelem és rendháborítás, gyávaság, jogosulatlan toborzás és kemkedés esetében a rögtönítélő eljárásnak előzetes kihirdetés nélkül való elrendelésére a katonai parancsnokság jogosult, óvja tehát az összes alá rendelt kötelekeket és személyeket ily büntettek elkövetésétől, mert a rögtönítélő eljárás során büntettek gölyő általi halállal fognak bűnhődni. Összes, a katonai parancsnokság területén tartózkodó és a pozsonyi katonai parancsnokság alá rendelt a cs. és kir. 71. és a cs. kir. 72. gyalogezred kötelekebe tartozó egyénekkal szemben egyben a katonai büntető perrendtartás 434. §-a alapján a függelemsértés, öncsonkításra való rábírás, vagy ebben nyújtott segítség, esküvel fogadott katonai kötelemségsértése és lázadás eseteire nézve is a rögtönítélő eljárás elrendeltetett. A két ezred így megjelölt személyei közül mindenki, aki ezen kihirdetés után ily büntetést elkövet, rögtönítélő eljárás során kötél, illetve gölyő általi halállal bűnhődik. Ugyanezen módon történik a rögtönítélő eljárás szökes büntette miatt a katonai parancsnokság területén tartózkodó s a cs. és kir. 71. gy. e. kötelekebe tartozó személyekre nézve is. — A m. kir. honvédkerületi parancsnokság május 27-én kelt 81. sz. parancsa szerint, a honvédkerületi parancsnok szintén inti a parancsnoksága alá rendelt összes katonai kötelekeket és egyéneket, hogy a függelemsértés, zendülés, gyávaság, fegyelem és rendháborítás, jogosulatlan toborzás és kemkedés büntetettének elkövetésétől, melyekben a rögtönbíráskodás elrendelésére kihirdetés nélkül is jogosult. Aki ily büntetést elkövet, rögtönítélő eljárás alá esik és az illető agyonlövés, illetve kötél általi halállal bűnhődik. Elrendelte a rögtönbíráskodás kihirdetését a m. kir. 15. trencséni honvéd gyalogezredhez tartozó a hátmegetti országrészekben tartózkodó, továbbá annak pótzászlóaljához tartozó, összes honvéd és népfelkelő egyénekre és kötelekekre. Továbbá Nyitra vármegye és pozsony vármegyei, pozsonyi, malackai és nagyszombati

járások területére, amennyiben honvédkerületi bíráskodás alá esik egyénenként el a lázadás, szökés a lázongás és az elharapódzott fosztogatás büntetettének azon eseteire, melyeknél a katonai büntető jog rendelkezései szerint előzetes kihirdetés után helye lehet. Aki ily büntetést elkövet, szintén rögtönítélő eljárás alá esik, és agyonlövés, illetve kötél általi halállal bűnhődik. Mind a katonai parancsnokság, mind a honvédkerületi parancsnokság ezen parancsainak kihirdetési napja június 20-ika. Ezen napon lépnek életbe az előzetes kihirdetéshez kötött rendelkezések. Szombathely 1918. június 15. Dr. Rado sk. főjegyző, alispán h.

Gabonatermésünk zár alá vétele.

Végre megjelent az annyira várt sazi ide gabonatermésünkkel illető rendelet a hivatalos lap vasárnapi számában. Amit azonban legelőbban vártunk: a fejlődést megájtató, valamint a hazai és gazdasági szükségletre visszatartandó mennyiségről szóló rendelet még csak ezután fog kiadani.

A rendelet röviden a következőket ismerteti:

Kimondja a termés zár alá vételét a termelőket. Tervezőnek tekintendő az is, aki az 1918. évi termésből haszonbér, munkabér, aratórezs, cseplőrezs, kommissionció, parber vagy más hasonló természetű szolgáltatás fejében kapja a termelőtől a terményeket.

A második szakasz felhatalmazza a közelméleti minisztert az üzemén kívüli álló cseplőrepeknek terítés fejében való igénybevétele. A harmadik szakasz megállapítja a termelőnek a termésre, valamint a cseplőgépbirtokosoknál a cseplői eredményekre vonatkozó bejelentési kötelezettséget. Egyik fontos intézkedése a szakasznak a kötelező cseplőkönyvek vezetésének elrendelése.

A termelő jogosult az elszámolás megtörténteig saját felelősségére és egész évi szükségletének terhére a fennálló rendeletek értelmében megengedett mennyiséget felhasználni.

Az átvevő bizottság a cseplés befejezése után haladéktalanul köteles a termelővel elszámolni és a házigazságot feloldása után megmaradó főlisleg átvevőre intézkedni. A 25 mázsán aluli mennyiséget, valamint a veszedelmezett mennyiséget azonnal be kell szállítani a hatósági, illetőleg a H. T. gyűjtőraktáiraiba. A terményeknek a legközelebbi

vasuti vagy a hajóállomásra való szállítása a termelőt terheli de meg kell állapítani ennek feltételeit és gond fordítani arra, hogy a termelőt ebből károsodás ne érje.

A 7. szakasz a gabonatermés szabályozásáról a földművelési és közelméleti miniszterre bízva ennek módjátat.

A nyolcadik szakasz értelmében a termelő által hazai és gazdasági szükségletre visszatartandó terménymennyiségeket, ugyancsak a nem termelők által fogyasztható lisztmennyiség legy későbbi rendelet fogja szabályozni.

A gazdasági év határnapját 1919 augusztus 15-ikébe állapították meg.

A tizedik szakasz intézkedik arról vonatkozóan, hogy a község területén nem termelő és részben termelő hátrahagyott üzemeltetési utatvány alapján a Haditerménytől, de csakis 1918. szeptember 30-ig terjedő szükségletre terményt vásárolhatnak. Az azutáni vásárlások módjaitat a közelméleti miniszter a gazdasági szükséglet tekintetében a földművelési miniszterrel egyetemben fogja megállapítani.

A 13. sz. szakasz felhatalmazást tartalmaz arra nézve, hogy ott ahol a készletek időelőtti elhagyásával meg nem engedett forgalmatól sít, tehát tartani, azoknak hatósági raktárakba való beszállítása elrendelhető legyen. Akinek termése nincs, az evéig lisztet a hatóság útján a közelméleti miniszter rendelkezései szerint. A nem termelőknél és termelőknél fedzelenül maradt gazdasági szükségletéről jegyzéket kell összeállítani, melynek alapján a földművelési miniszterrel a közelméleti miniszterrel együtt intézkedni fog a kimutatható terménymennyiségek tekintetében.

Az ipari feldolgozásra kiutalható terménymennyiségeket a közelméleti miniszter fogja az illetékes miniszterekkel későbbi időpontban megállapítani.

A 28—34. szakaszok a málmokra vonatkozóan. Igen részletesen van szabályozva a vám- és kérdése a multal szemben, azaz a különbségek, hogy a vamdíjat egy-évesen tíz százalékban, a darabát kilenc százalékban állítja meg az egész ország területére. Messzemenő intézkedések vannak a rendeletben a malomvállalatok ellenőrzésére nézve.

Ugyancsak intézkedik a rendelet a kézdaráló tekintetében is és pedig olyformán hogy kimondja, hogy buza, rozstól kétszeres kézdarálón sem saját magának, sem más részére feldolgozni nem szabad. Ezenkívül a kezdaráló forgalmára hozatalára nézve felhatalmaztatnak az illetékes miniszterek megfelelő rendelet kiadására.

A záróröndelkezések megtiltják a buza, roz, kétszeres, köles és tatárkának állati föltetését.

CLUB MODI **PIR ÉS HÜVELY** **ÁRATLAN**

Nyugtárság.

Szellő, vihar, el-zelphen,
A nap is nyugodni tér,
De már az én árva szívem
Boldogságot nem remél.

Szenvedésem hol ér véget,
Egy mély sirban-e csupán,
Emlékem ott is kísérhet
Guászos, sötét éjszakán?

—Ha majd egyszer ott pihenek:
Mat lábnyi mély hant alatt,
Vajon ott is felkeresnek
Fokozni a kínokat?

KISS BERGZI.

H I R E K.

Lapunk technikai akadályok miatt csak ma, szerdán reggel jelenhet meg. Előfizetőink és olvasóink szíves elnézését kérjük ezért.

A bajor király szerdán este 7 óra után utazott át Czellidömökre, ahol az udvari vonat nyolc percig tartózkodott. Ezt az alkalmat használta fel a helyben Vöröskereszt Egyesület, hogy a főlegyeket üdvözölje. Amint a vonat megállt és a királyi család kiszállott, Szögyény Marich Ferencné sz. Göröczi grófnő gyönyörű csokrot nyújtott át a királynénak a szavakkal: Erlauben Majestät, dass ich im Namen des Czellidömökrei Róten Kreuz-Vereines diese Blumen Majestät zu Füßen lege! (Eng. dje meg, Főszed, hogy a czellidömökrei Vöröskereszt egyesület nevében a virágokat húdonatuknál jeltül felajánljam.) A királynénak láthatólag jörsött az üdvözlés és szívesen szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Majd az urakodo pár bemutatatta magának dokai Takách Marton főszékbirot, Pi-tünts Ferenc dr. t. Láng Valérián perget, a Vöröskereszt vezető helyeit és több tagját s velük kedélyesen társalgott. Újancsak bemutatattak a városunkban tartózkodó két bajor hölgy is. Ugy a főseknek, mint a fennsleges hercegnők kedvessegekkel üdvözlöket váltott ki a közönség köréből s mikor a vonatba szállottak és az megindult, akkor is zúzó éjjen riadtak közt haladt ki a pályaudvarról. A király megígérte, hogy amint ideje és a körülmények engedik, ismét visszatér az ő második, hazajába, a kedves Vasvármegyébe, Sárvár ősi várába.

Főispánunk kitüntetésé. A bajor király, szorosabba akarván tenni azt a kedves kapcsolatot, mely magas családja és a vármegye között oly magas fennáll, vármegyénk illusztris főispánjának: Ostffy Lajos dr.-nak a bajor koronarend tisztjé kere-ztjét adományozta.

Főnyos esküvő volt szombaton Czellidömökre; Raffel Pál (főbírtokos kedves leányát; Miciket vezette oltárhoz Preyer László csendőrszázados a helybeli apátsági templomban. Tanu volt a menyasszony részéről Raffel Mihály, a menyasszony nagyjtyja; a vőlegény részéről Somogyi Ádám th. főzolgabiro. Az esküvő után az örökösökkel együtt a városba mentek, mely előtt több főt is megüdvözölt. A fiatal pár Bukarestbe utazott, ahol a legény egyelőre ott tan a jogtudományt.

Ostffy Lajos dr. a soproni főispáni hivatal élén. Ismeretes, hogy a soproni főispán kimondott és hogy helye még most sincs biztosítva. A terz az, hogy a kormány a soproni főispánság vezetésével Ostffy Lajos dr. vasnagyi főispánt bizzá meg.

Halálozás. Hoda Dezso dr., Budapest nyug. rendőrfőkapitánya, aki a kies Kemenesalján, Vönöckön született, tüdővérzés következtében maribabegyi nyaralójában hirtelen támadt tüdővérzés következtében meghalt.

A kemenesaljai az h.v. egyházmegye június hó 29 én Czellidömökre az evang. templomban rendes évi közgyűlést tart.

Választások a Sr. Benedek-rendben. Rajdu Tibor dr. panonhalmi főpát a jövő 1918/9. tanévi diszpozíciós rendeletét már kiadta. A rendeletből kőzelebbiről érdekel minket, hogy Bui János czellidömöki plébános egész-égenek helyr. utasítása céljából újból egy évi szabadságot kapott s Czellidömökre marad. Recsey Farkas zalapáti plébánost Czellidömökre helyezte a főpát pályalomba. Molnár Ervin soproni tőmér, pár hónappal ezelőtt czellidömöki hitoktató, Papara kerü; Tamásits Odó esztergomi hitoktató, korábban czellidömöki plébános, zalapáti plébános lesz.

Új-Ságfalva. A sok sok háború-közti fájdalom enyhítésére többféle módon törekedtek a helyiek is a nagy borsaladai is. Most Szombathelyen egy nagyobbi bizottság alakult, élén Szegedy Gyuzával, Ostffy Lajos dr. főispánnal és Herbt Geza alispánnal s ez a bizottság Szombathelyen június hó 29 én oly pazar műveléssel fogja a jötekonyságra hajlandókat megemlíteni, amilyet az ősi Sabaria falaj és a vár emhőre szemel nem igen láthatnak. Az őnn-pály két részből áll állani; az első az Új-Ságfalva tartandó és delülett 9 orakor kezdődő **Vásár** lesz, hol a nagyközönség részéről rendezkedő baronfiit, ma acot, tojást, vaját, söröt, lejtőt, gyümölcsöt, főzeleket, sőt mindenféle élelmiszert fellet vásárolni a piacot; a második része lesz a **Búcsú**, mely delülett 3 órasor kezdődik. Ez két részből fog állani. Az egyik terpen (Sport tér) egy a közönség számos hozak és sátrak kínálják a szemek számos tiszto dolgokat; nagyvendégek, nem drága-sörre, borral; mozokonyhak pompás virsivel. Lesznek cukrasz-boltok, nem háborus tortákkal, büfkek finom fővagottakkal és sajtokkal; penzössesátrak, alkoholmentes vendéglők. Továbbá vegyeskereskedések, hol a cipők-méretől a női kalapig minden kaphato, tombola, hol minden sorsjeggy nyer; pátká, hol jó szivertű kaphato recept nélkül. Katonai sátoztabor, lövészarkok, f-dezék, lovarda, formás öközet. Különféle komoly és trólas versenyek, viráucsata, szépségverseny; este a szabadeg alatt szimfóniás; a Tatarjárast adják sok száz főnyi karszemélyzettel és igazi hadgyakorlattal. Egész nap a 20.000 lelket elhelyezhető terep különböző pontjain ciganyzene. Végül záróra nekülli tanc virradatja. A faú mar épül. — Hogy az ünnepély mennél sikeresebb legyen, a rendezőség keri a vármegye aldozatkesz közönséget, hogy nagylelkű természetbani adományaitval annak sikerét előmozdítani s ez által a keserű fájdalom könnyek letörésében neki segdedkezni sziveskedjék. Mind nemű érdeklődés az Új-Ságfalvi Vasár és Búcsú rendezőségé Szombathely, Hollan Ernő utca 2. címre küldendő.

Cipőjegyét oshajtok Igyselmébe. Somogyi Ádám th. főzolgabiro minden hétfőn delülett 9 óráról 11 óráig ad ki cipőjegyet. Ha ezen napon valaki akadály jönne közbe, akkor a jegyet a következő hétfőn találja meg a főzolgabiro irodájában levő táblán találja meg, hogy mely napon, mely napon jelenjen meg a cipőjegy.

Előleptelen. A pénzügyminiszter Banoczy Istvan cs. udomöki kir. adóhivatali ellenőrt jelenlegi helyén való mebhagyása irmett a VIII. füz. o-stályba kir. adóhivatali fő-ellenőrré nevezte ki. A sntátozó előleptelen régi érdemes tisztviselőt ért.

A Kemenesaljai Takarékpénztár részvenytara az értelem üzletleint, hogy a VII. ik hadisó-csón könyvények a hivatalos orak alatt az intézet pénztaráról átvethetők.

Nagylelkű adományok. Felöbökki Nagy Sándor egyházközségi és fele-társas Nagy György kisiskolai nagybirtozosok eddigi sok százezer koronát fordítottak jötekonny a apó rá; most a szombathelyi Emberbarati közegylet 10—10 ezeres vakok intézeténél szintén 10—10 ezer koronás alapítványt, a Fehérvári gyermekkorhazánál pedig 5—5 ezer koronás agyal-pitányt tettek. A jöteket önmagban hordja juta ma!

Leleptelen csempecsok. Pénteken delütt a helybeli adomason egy gaudia leleptelen számlát a vonatra, kezében nagy csomagokkal. A szolgálatot teljesítő csendőrnök a csomagok kyanutas levél, azokat megvizsgáto és két süveg cukor volt benne. A csendőre a csempecsok a cukorral együtt a szolgabiroi hivatalnak adta át.

Adományok a Népkehya részére: A Népkehya a következők adókon: Kremszner család 30 K. Özv. Klebusitz Rompler Maria 30 K, Láng Valérián 20 K.

A Czellidömöki és Vidéke Állatvédő Egyesület június hó 29-én d. u. fel 3 orakor Czellidömökre, a varosháza tanácsstermében rendes évi közgyűlést tartja. Kérönek az egyesület tagjai a határozatképesség szempontjából minél számosabban megjelenni. Targy-sorozat: 1. Gyűlés megnyitása. 2. Mult évi jegyzökönyv felolvasása. 3. Jelenés az egyesület 1917—18. évi működéséről. 4. Pruztárs számadása az 1917—18 évről és a fölmentvény megadása. 5. 1918 évi költségelö-irányzat megállapítása. 6. Indítványok

Gyanus tarszekér haladt át a Biross-utcán csendőrtörökön delutan; amde — hogy, hogyan — a szeker felborult s a teher leesett. A pyrosan ott termett kivanosiak és a pénzügyörög vizsgalódsának eredménye 6 zsak liszt, egy zsak daralított és 60 méter-mázsa — zse. A tájait főjele a szolgabiroi hivatalhoz szunttatott, ahol megindult a vizsgalat, hogy kinek is kellett volna az a főnök-parkéta.

J U N I U S

29

UJ-SÁGFALVI VÁSÁR

A SZOMBATHELYI SPORTERE

